

Zibanê Kurdî

Dîwana
Şêx Nûreddînê Birîfkanî

Şêx Nûreddînê Birîfkanî di wênekê aşûpî da

Weşanên Roja Nû

Zahid Birîfkanî

- Sal 1967 li bajêrê Dihûkê li Kurdistanana Başûr hatiye ser dunyayê.
- Xwendina seretayî û navincî li bajêrê Dihûkê tamam kirye.
- Li Zankoya Mûsilê di beşê kîmîyayê da xwendîye.
- Kompozisyon û aranjêriya mûzîka kurdî bi gelek hunermendên kurd û biyanîyan ra kirîye.
- Du berhemên mûzîka kurdî, "Înstrûmentala kurdî" 1998, "Sûlav" 2000 / li Stembolê derxistîne.

Berhemên ku heta nuha dayîne çapê:

- "Laleşîn", "Dîwana Şêx Memdû'hê Birîfkanî", beşa yekê, çapxana APEC, Stockholm / Swêd, 1997.
- "Dîdarê yar", "Dîwana Şêx Şemseddînê Qutbê Exlatî yê Birîfkanî", weşanên "Roja Nû", Stockholm / Swêd, 2001.
- "Zibanê kurdî", "Dîwana Şêx Nûreddînê Birîfkanî", weşanên "Roja Nû", Stockholm / Swêd, 2001.
- "Exlatî", "Dîwana Şêx Memdû'hê Birîfkanî, beşa duwê, weşanên "Roja Nû", Stockholm / Swed, 2001.
- "El-heqîqe wel beyan fî tercûmet sadat Birîfkan". Nûser: Şêx Memdû'hê Birîfkanî" (sal 1961), Zahid Birîfkanî berhev û amadekirye.

Zibanê Kurdî

Dîwana

Şêx Nûreddînê Birîfkanî

(1205 - 1268h.) - (1790 - 1851z.)

Ji komkirin û destnivîsa
Şêx Memdû'hê Birîfkanî
di navbera 1944 - 1966 z. da

Zahid Şêx Memdû'hê Birîfkanî
berhev û amadekirye bo çapê

Weşanên Roja Nû

Weşanên Roja Nû: 54

Adress Gustavslundsv. 168 A, 1 tr.
167 51 Bromma / Sweden

E-post: roja_nu@kurdistan.nu
Malper: www.kurdistan.nu

Şêx Nûreddînê Birîfkanî
”Zibanê Kurdî”
(ÇAPA YEKÊ)

Berhev û amadekirin: **Zahid Birîfkanî.**

© Weşanên Roja Nû & Zahid Birîfkanî

ISBN: 91 762 057 8

Stockholm 2001

NAVEROK

Pêşgotina Zahid Birîfkanî	11
Pêşgotina Şêx Memdû'hê Birîfkanî	15
Binereha Şêx Nûreddînê Birîfkanî	16
Jîyannameya Şêx Nûreddînê Birîfkanî	19
Berhemên Şêx Nûreddînê Birîfkanî	24
Jîyannameya Şêx Şemseddînê Exlatî yê Birîfkanî	28
Seyid Şêx 'Huseynê Exlatî	31
Helbest:	
<i>'Herf el-Elîf (pîta A)</i>	
Îlahê ma	37
Gehî însim gehî cînnim	39
Dengê 'seda.....	41
Tecellet lî 'sîfatû'llah	43
'Temefa	44
Mî'sba'h û çira	46
Tîra Qecer	49
Herkûca	50
Merqedê Nûrî	52
Dilberek	55
Feqîrê pir xe'ta	56
Rebbena	58
Re'idê fîraq û 'hîrquetê	62
Selma	65
Qelbê reqîb	67
Ra'heta herdû serayan	69
<i>'Herf el-Bai (pîta B)</i>	
Zibanê kûrdî	71
Şeb	76
Çi zanin heyetê	81

Rast û çep	88
Li Kurdistanê kîvî ez	90
Ey 'sa'hib	92
'Imrê 'xalib	95
Dilberî xûb	98
Kasa me nûşî	101
Leb	104
Hûb hûb di meş	106
'Alemê 'xeyb	108
<i>'Herf el-Tai (pîta T)</i>	
Dil celîbit	110
Ş'irek 'ecaîb	112
'Hakim	114
'Hîkmet	117
Newêrim	120
Teemmel hazîhîl ekwan	122
'Sali'hê naqet	123
<i>'Herf el-Sai (pîta S)</i>	
El-'xîyas	
Derya 'Ebes	125
Pîrê 'hedes	127
Enwere 'xews	129
Weqtê 'hedîs.....	131
Cengê 'hidûs	134
Rind û 'henes	136
Dû 'haris	137
	138
<i>'Herf el-Cîm (pîta C)</i>	
Kiç	
'Husna nimayî	139
Xelatê qurbê	142

<i>'Herf el-Mîm (pîta M)</i>	
Min dî ji 'xeflet	143
Xudawend	145
 <i>'Herf el-Nûn (pîta N)</i>	
Mirada qelbî	146
 <i>'Herf el-Hai (pîta E)</i>	
Dilo rabe	148
Ey malikê her 'alemê	153
Ehlê Mû'sil	159
Beyta kulî	162
Dermanê me	170
Beyta sekeratê	171
 <i>'Herf el-Waw (pîta Û)</i>	
Kasa mestîyê	185
'Ta'ûn	187
 <i>'Herf el-Yai (pîta Î)</i>	
Di ba'xê we'hdetê	188
Li te me'zher	190
Kes bi 'halê min nezanî	194
Qenc û ewliyai	195
Ehlê civatê	196
Têkela qenca	199
Şêx û mirîd	201
Gelî 'sûfî feqîra	203
Dil	205
'Hakimê 'zulmê bikit.....	206
Qenc û xerab	212
Şah û mîr	217
'Hemd û şukur	217

Ehlê 'hi'zûrî	220
Nûrî Birîfkî e'slê ew	221
Ş'ira mûbarek	224
Mî'irac name	226
Gelî yar û birader	229
Ni's'het	232
Ebû Bekirê Şîblî	233
Firyadres.....	253
Şêxê Sifyanî	254

Rûba'iyat

(Çarmalkîyên Şêx Nûreddînê Birîfkanî):

1. Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	256
2. Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	258
3. Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	261

Texmîsat

(Pêncmalkîyên Şêx Nûreddînê Birîfkanî):

1. Li ser helbesta Şêx Şemseddînê Exlatî yê Birîfkanî	264
2. Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	268
3. Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	274
4. Li ser helbesta Şêx Şemseddînê Exlatî yê Birîfkanî	279

Tesdîsad

(Şeşmalkîyên Şêx Nûreddînê Birîfkanî):

Li ser helbesta Şêx E'hmedê Cizîrî	284
Dawîya dîwanê	287

Helbesta Şêx Nûreddînê Birîfkanî bi zimanê erebî pesina Şêx Mem-
dû'hê 'Ebbasî yê Telwehî dike. *(Di beşê Erebi da ye)*

Pêncmalkîya Şêx Nûreddînê Birîfkanî li ser helbesta (Nûreddîn el-
Şûnî) bi zimanê 'erebî. *(Di beşê Erebi da ye)*

Kopîya orjîna dîwana Şêx Nûreddînê Birîfkanî ya kû bi destxeta
Şêx Memdû'hê Birîfkanî hatîye nivîsîn. *(Di beşê Erebi da ye)*

Pêşgotin

Xwendevanên hêja, ev berhemên di vê pirtûkê da, helbestên şa'irê bi nav û deng, Xwedê jê razî Şêx Nûreddînê Birîfkanî ne, ya kû wî bi xwe beşek jê bi navê (Zuxretûl Salikîn) lê kirî. Û herweha helbestên wî yê bi zimanê kurdî di vê pirtûkê da me bi hevra bi navê "Zibanê Kurdî" çap kirîye.

Zuxretûl Salikîn, Şêx Nûreddînê Birîfkanî di sala 1236ê hicrî li gundê Îtûtê (ku dikeve navbera bajêrê Dihûkê û gundê Birîfkan) temam kirîye.

Ev dîwane me ji ber destnivîsa Xwedê jê razî Şêx Memdû'hê Birîfkanî nivîsîye. Wî ji sala 1944 an bi renc û zehmeti dest bi komkirinawan kirîye û di 1966 an da temam kirîye. Şêx Memdû'hê Birîfkanî ji bû parêstina van berhemên hêja, herwiha helbestên Şêx Şemseddînê Qu'tbê Exlatî yê Birîfkanî jî kû di 'eynî demê da bizava komkirin û berhevkirina wan jî kirîye.

Di vê dîwanê da Şêx Nûreddînê bi xwe di helbesteka xwe da gûtîye û dîyar kirîye, kû ew li Birîfka hatîye ser dunyayê. Belê di 'eynî demê da dîyar kirîye, kû ew demekê li gundê Îtûtê jî-yaye wekû di vê perça helbestê da ya kû bi navê "Ş'ira Mûbarek" weha gûtîye:

**'Ebdê kû ev însakirî mûştâqî 'Ebdûlqadirî
Mewlûd Birîfkan axirî Îtûtê sakin mûddetê.**